

Mylord

Fiatal pécsi sebészorvosként gyakran jártam Budapesten, továbbképzésekre, tudományos kongresszusokra. Ilyenkor a szakmai elfoglaltságokon túl más programokra is jutott idő, késő délután vagy az esti órákban. A hosszabb tartamú tanulmányi jellegű utakra a szervezést végző Orvostovábbképző Intézet gondoskodott szállásról, az egy-két napos kongresszusok idejére az idegenforgalmat kiszolgáló IBUSZ helyi irodájában tudtam vendégszobát foglalni. Ez utóbbiakra egyszerre többen is elutazhattunk a klinikáról, tartósabb távollétekre egyidejűleg persze csak egy orvost tudott elengedni a munkahely.

Az egyik sebészkongresszuson nálam néhány évvel idősebb két kollégámmal, Tónival és Gysuzival, vettem részt. Külön-külön tudtunk csak szobát kapni, ezért esti időtöltésre, szórakozásra találkoztunk meg, melyre én az IBUSZ-szobámhoz közel eső Blaha Lujza térről indultam. Vártam a villamosra, s közben szomorúan néztem a hosszú időn át itt állt, a sokszor nekem is felejthetetlen előadásokat nyújtó régi Nemzeti Színház egykorvolt helyét. Sokan suttozták, hogy a kommunista politikát zavarta, valakinek, valamiért nagyon az útjában volt, azért robbantották fel. Mindenesetre a metró-építéssel nem magyarázható a szörnyű intézkedés, hisz annyi más hatalmas épület alatt fut a járat alagútja – tűnődtem magamban. De már érkezett is a csilingelő 6-os, felléptem a peronra, s indultam a megbeszélt helyre a Margit híd irányába. A város egyik igen jellegzetes terénél, az Oktogonnál szálltam le. A járdaszigettel szemben azonnal megláttam a házasságkötő terem bejáratát, a helyet, ahol alig néhány évvel korábban összekötöttük feleségemmel az életünket. A fényképész műterem is itt volt vagy száz méterre, az Andrássy út sarkán. Egyébként is ismerős volt nekem errefelé s a környéken minden, hiszen gyermekkorom jó részében Budapesten élt a családnk, s új lakhelyünkről, Pécsről, később is sokszor jártam ide különféle okokból.

Amikor elment a villamos, s zöld lett a lámpa, átmentem a túloldalra az Oktogon nyugati oldalán lévő Abbázia étterem elé, ahová randevút adtunk egymásnak kollégáimmal. Érdekes várostörténeti hely ez a tér. A 19. század utolsó negyede két nagy városépítési alkotásának, a Nagykörútnak és az Andrássy útnak a kereszteződésében alakították ki egy addig tatóngó mély gödör helyén. Születése egybeesik a főváros aranykorának kezdetével: az 1870-es évek elején határozták meg azt a formáját, mely bármely egyszerű várostérképen is feltűnik. A két széles tömegközlekedési útvonal találkozásánál, a sarkokat levágva, négy háromemeletes bérházat építettek, földszintjükön üzlethelyiségekkel, kávéházakkal. Így alakult ki szabályos nyolcszöget idéző formája, melyet első neve, Nyolcszög tér, is tükröz. És e miatt kapta később a síkidom elegánsabban hangzó görög nevét, az Oktogont. A görög név helyességét egyébként vitatják. A nyelvet ismerő ínyencek szerint Oktagon lenne a helyes, ahogy például az USA hadügyminisztériumát ötszög alakjánál fogva – görög szóval – Pentagon-nak nevezik.

Érdekes felidézni a tér és az ide csatlakozó fő útvonalak koronként változó elnevezéseit. A névtáblák lapokként pörögnek az évtizedekkel és a politikai hatalom változásaival. Az Oktogon 1936-ban Mussolini tér lett 1945-ig, 1950-tól 1990-ig pedig November 7-e tér. Az Andrássy út először Sugár út volt, 1950-tól Sztálin út, 1956-ban Magyar Ifjúság útja, 1957-ben Népköztársaság útja, s 1990-től viseli újra Andrássy Gyula nevét. Az Oktogonba futó, a Habsburg család tagjairól elnevezett Teréz, illetve Erzsébet körút a szovjet „hódoltság” alatt, 1950–1990 között Lenin körút volt.

Miután elsőként érkeztem a találkahelyre, ráértem magának a térnek a további történeti emlékein elmerengeni. A belváros felé eső sarkain álló nagy bérházak aljában Pest két nevezetes kávéházát rendezték be. Az Abbázia – előtte álltam – volt az egyik legfényesebb kávéház Pesten, de a szemben épült Savoy is a legkeresettebbek közé tartozott. Virágzó társasági élet jött létre ezekben, annak valóságos központjai alakultak ki a falaik között. Kispolgárok mellett politikusok, tanárok, tudósok, újságírók, neves művészek jártak ide, kiváltképp az Abbáziába, törzshelyük volt ott, sőt a szellemi élet krémje, a híres társaságok saját törzsasztalokat tartottak fenn. Pontosan ez a „civil” élet volt az, amit az 1945 utáni kommunista társadalmi rendszer nem viselt el. Szétverték ezeket a baráti helyeket, berendezéseiket összezúzták, s az egykor szép, elegáns bútorzatot, márványlapú asztalokat tömeggyártású, silány elemekkel cserélték fel. Nem csak a berendezés tűnt el, hanem a pincérek frakkja vagy más elegáns öltözeke is. Jellegetlen éttermeket és presszókat hoztak létre a régi csillogó helyeken.

A szürkévé vált Abbáziában magam is többször étkeztem. A szemben lévő Savoyban még nem jártam. Sorsa természetesen a többi egykori kávéházhoz hasonlóan alakult az államosítás után, de jó híre volt. Jellegeteségként, műsoros hely lett, az éjszakai szórakozóhelyek egyik üde színfoltja, sőt, 1956 után a magyar dzsessz kibontakozásának fontos helye. A koraesti órákban zenés revüszámok fogadták a vendégeket. Sok szereplő az Operettből, a Tháliából jött, és kitűnő táncosok is felléptek. A kis, baráti hangulatú bárban csak a műsor után, tíz órától lehetett táncolni a közepén álló oszlop körül.

A tér sűrű emberforgatagában végre megpillantottam két kollégámat. Ellentétben velem, nem volt helyismeretük, ezért nem tudták kiszámítani, hogy a megbeszélte időre ideérjenek. Nem baj, így legalább felidézhettem múltbeli képeket, régvolt időkből és közeli évekből egyaránt. Rövid tanakodás után eldöntöttük, hogy nem vacsorázni szeretnénk, hanem inkább valami szórakoztató programra vágyunk. Javasoltam, hogy menjünk át a túlsó sarokra, a Savoy bárba, ott revüműsor van ilyenkor. Elfogadták az ötletet, s már indultunk is. A mulató kapujában portás állta utunkat, aki felszólta a személyzetnek, van-e hely egy háromfős társaságnak, s miután igenlő választ kapott, beengedett.

Kis lépcső vezetett a terembe. A pincér megmutatta az egyetlen még üres asztalt, legelől, közvetlenül a vele egy szinten lévő, táncparkettnek is szolgáló „színpad” mellett. Épphogy

elfértünk hárman a szűk helyen. Jókor érkeztünk, még nem kezdtek el a műsort. Kis harapnivaló mellé rövidített rendeltünk még. Kíváncsian vártunk, mert a bejáraton olvastuk, hogy sztriptíz is lesz, s olyat még nem láttunk. Igaz, azt beszéltek erről az emberek, hogy a Nyugaton már nagyon elterjedt produkció magyar változata nem teljes. Nálunk a tánc közben vetkőző hölgyeken végül marad valami, ezért az eredeti elnevezést tréfásan „sztrip kilencre” módosították. No, erről a szolid változatról is végül lemaradtunk, mert csak hétvégén szerepelt, a mi látogatási napunkon nem.

Miközben kortyolgattuk az italunkat, a finom szalonzene elhallgatott, s elkezdtek a műsort. Elsőként belibeggett hat sudár fiatal lány, a tánckar, forogtak, hajladoztak, mosolyogtak, megalapozták a derűs hangulatot. Aztán jött egy kellemes hangú férfi néhány olasz slágerrel. Egy ilyen műsorhoz persze bűvész is hozzátartozik. Varázsolgatott kártyákkal, kendőkkel, még galambokkal is. Utána újra a lányok perdültek be, akik közül azonban most előbújt egy táncos pár és parádés akrobatikus számot mutatott be. Végül megjelent a neves bárénekesnő. Nagyon kedvelt francia dalokat adott elő, egyet, még egyet, azután Edit Piaf egyik világhíres szanzonjának akkordjai csendültek fel a zongorán. Ekkor a dizőz hirtelen az asztalunk elé lépett, megállt előttem – pont én előttem –, előre nyújtotta karját, ujjaival finoman megérintette alulról az államot majd ott is tartotta, s így, ebben a pózban negyven centiméterről végigénekelte az arcomba a Mylord című számot: „Üdvözlöm önt Mylord, üdvözlöm nálam itt...” Mukkanni sem mertem, de a szemem sarkából két kollégám arcán láttam, hogy alig bírják visszatartani a nevetést. A dal végén kitört a taps. Szünet következett. Mi hárman pedig tanakodni kezdtünk, mi van ilyenkor? Mit jelent ez? Ez egy felhívás volt? Most kellene vagy illene bekopognom a művésznő öltözőjébe? Végül eldöntöttem: nem megyek. Ezt nyilván minden este megteszi valaki mással, és egyébként is, én családos ember vagyok.

Természetesen megnéztük a műsor második részét is. Rendeltünk még egy italt, hallgattuk egy kicsit a kitűnő Jazz triót, de a táncba már nem kapcsolódtunk be, hiszen partnerünk nem volt, idegeneket felkérni pedig nem volt kedvünk.